

Nemndsvedtak i sak 2017/1

Klager: FOLL Lutsivassdraget
v/Ernst Malmin
Lutsiveien 503
4308 Sandnes

Innklaget: Norsk institutt for naturforskning - NINA
Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim

Saken gjelder

Krav fra Foreningen Laks tilbake til Lutsivassdraget (FOLL) om å få innsyn i data fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin virksomhet i elva Imsa i Sandnes.

FOLL er en interesseorganisasjon bestående av grunneiere med tilhørighet til Ims-Lutsivassdraget. Data som det kreves innsyn i er data fra forskning og overvåking på bl.a. anadrom laksefisk. Denne aktiviteten foregår ved NINAs forskningsstasjon på Ims og i elva Imsa, og har som formål å skaffe kunnskap for forvaltningen av ville laksestammer. Forskningsstasjonen ble etablert i 1978 av Staten ved Miljøverndepartementet (i dag Klima- og miljødepartementet) og ble overført til NINA da instituttet ble etablert i 1988. Fiskefella var i drift fra mai 1975. I 1993 ble det etablert en fiskesperre i vassdraget.

Saksgang

Klagenemnda for miljøinformasjon vil innledningsvis beklage den lange saksbehandlingstiden som bl.a. skyldes sakens kompleksitet og behovet for å få saken tilstrekkelig opplyst før behandling i Nemnda.

FOLL har over en lengre tidsperiode i forkant av klagen vært i skriftlig kontakt med NINA med mål om å få utlevert nærmere spesifisert informasjon om data fra fiskefella på Ims forskningsstasjon og fiskevandring i Imsavassdraget. NINA har i denne perioden oversendt diverse informasjon og materiale til FOLL.

Kravet om miljøinformasjon har vært endret underveis, både i omfang og detaljeringsgrad. Klagen til Nemnda er imidlertid knyttet til henvendelse av 8. desember 2016, hvor FOLL har stilt krav om følgende:

"Med hjemmel i miljøinformasjonsloven bes det om innsyn i alle data fra bestandsovervåkingen som NINA har gjennomført i Ims-Lutsi vassdraget i perioden 1975-2016.

Denne data må omhandle antall fisk oppvandret i fella år for år/antall smolt fanget i fella år for år/kjønn og kjønnsfordeling/tilhørighet i stamme og familiegruppe/antall ikke stedbunden fisk gått opp og ned i fella, dette både voksen fisk og smolt,/ hvor lenge fisk ble stående på nedsiden av fellen før den vandret inn i fella, dette dokumentert med antall måned for måned. Hvor mange fisk ble avlivet hver sesong, dette gjelder både stedbunden laks og sjøørret, i tillegg til ikke stedbunden fisk.

Hvor mange fisk ble sluppet over fella i perioden 1975 til 2016, dette spesifisert i antall år for år, stedbunden og ikke stedbunden, familiegrupper og stammer. Kjønn og kjønnsfordeling.

Det spesifiseres at alt ovenfor nevnte gjelder både laks, sjøørret, ål og andre fiskearter".

NINA besvarte dette siste informasjonskravet i e-post av 16. desember 2016. Det blir vist til informasjon, publikasjoner og annet materiale oversendt i forbindelse med tidligere fremsatte informasjonskrav om samme tema. NINA anfører at de har sendt det materialet som er tilgjengelig, og tilbyr å løpende sende FOLL nye vitenskapelige publikasjoner fra forskningen ved stasjonen.

I brev av 30. desember 2016 klaget FOLL NINA inn for Klagenemnda for miljøinformasjon.

Under saksforberedelsen har sekretariatet for Klagenemnda hatt korrespondanse med klager og innklagede. Det er gitt tilsvar i flere omganger fra begge parter. I tillegg har sekretariatet bedt om utdypende opplysninger fra NINA angående driften og aktiviteten på lms.

Relevante opplysninger og anførsler fremgår av saken og det som er angitt under partenes anførsler.

Klagers anførsler

Klager viser til at fiskens naturlige vandring i vassdraget begrenses av både fiskefelle og fiskesperre. Det anføres at dette er enestående både i norsk og internasjonal sammenheng og det finnes derfor ingen andre lokasjoner som kunne bidratt med sammenlignbar og relevant data for å belyse problemstillingen som foreningen reiser. Klager hevder det er mye som tyder på at NINA sin forskningsaktivitet i vassdraget har medført betydelige negative konsekvenser for mangfoldet i vassdraget hvor de stedegne bestandene av spesielt anadrom laksefisk kan ha blitt påført store skader. Klager viser til at det ikke fremgår noen steder at disse potensielle skadene er blitt evaluert, eller drøftet, verken av miljømyndighetene eller i NINA sine publikasjoner fra denne aktiviteten. Det anføres at dette er særdeles uheldig, da offentligheten med dette ikke får den nødvendige kunnskap for å kunne vurdere om de miljømessige belastningene står i forhold til utbyttet av forskningsaktiviteten som foregår i elva.

Klager mener at de opprinnelige bestandene av laks og sjøørret ikke kan opprettholdes uten frie vandringsveier til deres viktige oppvekst- og overvintringsområder slik de hadde før 1993, da fiskesperren ble etablert. Klager er også bekymret for at bestandene er blitt påvirket negativt av manipulasjoner som NINA har gjennomført på de ville bestandene i vassdraget. De ønsker å vite om det kun er sluppet opp vill fisk, eller om det er satt ut klekkeriproduisert fisk eller oppdrettsfisk av andre typer. De ønsker å se om bestandene enkelte år har vært så små at det kan ha hatt negative effekter.

FOLL har bedt om innsyn i rådata, og anser ikke svaret fra NINA om referanser til litteratur eller kjøp av bøker som svar på sin innsynsbejæring. Det anføres at litteratur og rapporter er redigerte versjoner, og ikke vil kunne gi en transparent og komplett fremstilling av de mulige negative miljøkonsekvensene NINA sin drift på lms har påført miljøet.

Klager mener det ikke finnes uavhengig og nøytral informasjon, og har ikke tiltro til at innklagede selv skal evaluere sin egen aktivitet og påvirkning på de ville bestandene i vassdraget. Klager anfører at det er avgjørende for deres mulighet til å påvirke offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet at de får de forespurte dataene. Klager mener det kun er gjennom innsyn i rådata de kan få det hele og fulle bildet av eventuelle påvirkninger på bestandene i lms Lutsivassdraget. Klager viser til at de dokumenter de så langt har fått tilgang på er ensidige og ukritiske. Manglende kontroll fra miljømyndighetene med de vilkår som er gitt i tillatelser til NINA er også et argument som trekkes fram.

FOLL anfører at de har brukt mye tid og krefter på å søke opp de anbefalte publikasjonene og bøkene. Det anføres at graden av informasjon som de har greid å få ut av dette er meget begrenset og kun bruddstykker, og dessuten at de inneholder mye av samme karakter som i svaret til Fylkesmannen. Den sentrale boka det refereres til er ifølge klager på engelsk og tilgjengelig via forlag i Tyskland til en pris av 329 EURO som innbundet, eller 272 EURO, og 24,95 EURO pr. kapittel som nedlastet versjon. Klager mener dette er urimelig som "hensiktsmessig form" jmfør § 18.

Klager viser til at en del opplysninger kan hentes ut av informasjonen gitt i notatet som NINA har sendt til Fylkesmannen i Rogaland, men at de finner det vanskelig å hente det nøyaktige antallet basert på en figur, og derfor ikke anser disse data som egnede til formålet. Det anføres videre at det for øvrig er flere viktige forhold som forblir ubesvarte, og at opplysningene dessuten ikke kan anses som rådata. Av data klager har funnet som kan brukes for sitt formål er de som er å finne i "Årsrapporter Ims". Dette er ifølge klager likevel ikke å regne som rådata da disse er tolket og bearbeidet, og kun gir en begrenset versjon av virkeligheten. Mye av forespurt informasjon er heller ikke inkludert.

Klager anfører at det virker lite troverdig at data fra årene med overvåkning (1975-2016) skal være tapt, og mener at det er sannsynlig at det historiske materialet ble digitalisert en gang på 90-tallet. Opplysningene fra innklagede om deling av data med samarbeidende forskningsinstitusjoner kan vanskelig la seg gjøre om det ikke forholder seg på denne måten, mener klager. At dataene er digitalisert skulle tilsi at kostnadene med å fremstille disse heller ikke skulle representere en begrensning, mener klager.

FOLL anfører videre at det ikke lar seg gjøre å redusere antall år det spørres om, da hele grunnlaget for bruken av dataene ville falle bort. På forespørsel fra innklagede, har klager opplyst at de ønsker å bruke data og tall i en bestandsanalyse.

Innklagedes anførsler

Innklagede mener å ha gitt FOLL det materialet de etterspør i den form som de anser som hensiktsmessig. Det blir vist til miljøinformasjonsloven § 18. NINA viser til at det allerede er oversendt en del data og mye annen informasjon til FOLL. NINA har oversendt sammenstilte data, komplett referanseliste til 600 vitenskapelige artikler, rapporter, bøker og avhandlinger fra utført forskning og overvåkning i vassdraget i perioden 1978-2014. NINA mener dette til sammen gir god innsikt i de spørsmålene FOLL måtte ha. NINA viser også til at den anbefalte boka av Bror Jonsson kan lånes på universitetsbiblioteket.

I tillegg mener NINA at de i oversendt notat av 24. februar 2016 via Fylkesmannen i Rogaland har presentert følgende data:

- Antall voksen villaks satt opp forbi fiskefella i årene 1975-2015
- Årlig smoltutvandring fra Imsa 1975-2015
- Antall sjøørret fra Imsa sluppet opp forbi fiskefella i årene 1975-2015
- Årlig utvandring av ørret i Imsa 1975-2015
- Førstegenerasjons voksen laks av Imsastamme sluppet opp forbi fiskefella 1975-2015
- Anleggfsisk av Imsastamme, satt ut nedenfor fiskefella i årene 1981-2015

NINA viser videre til at forskningsstasjonen på Ims utgir en årlig årsmelding fra virksomheten. Denne er offentlig og inneholder blant annet tall over fiskevandring i Imsavassdraget.

Innklagede mener videre at kravet om å få oversendt rådata i det omfanget som FOLL har bedt om, må anses som åpenbart urimelig og også umulig å få til, både når det gjelder tidsperiode og type data, jf. mil. § 17 første ledd bokstav b). Det vises til at NINA ble opprettet i 1988, og en del data er

rett og slett ikke tilgjengelige eller har gått tapt. Det vises videre til at utlevering av rådataene vil kreve en urimelig arbeidsinnsats, spesielt fordi en stor del av datamaterialet ikke er digitalisert. Kravet vil etter innklagedes oppfatning medføre urimelige kostnader for en privat bedrift som dem.

For å tilrettelegge data på den form som FOLL etterspør, har NINA estimert at arbeidsmengden er én uke pr årgang for to personer, det vil si omlag 75 timer. Estimaten er basert på tidsbruk i forbindelse med sammenstilling av data til notatet av 24. februar 2016 til Fylkesmannen i Rogaland. Dersom det skal sammenstilles rådata for 41 årganger (1975 – 2015), vil dette ifølge NINA utgjøre omlag 3075 arbeidstimer. Dette tilsvarer to årsverk, og en kostnad for NINA på cirka 3 mill kr. NINA har i dag en bemanning på fem årsverk ved forskningsstasjonen. NINA mener innsynskravet også må ses i sammenheng med svært mange henvendelser fra foreningens advokat om blant annet innsyn i dokumenter knyttet til planene om å etablere genbank ved NINA Forskningsstasjon Imsa.

NINA opplyser følgende om oppbevaring av rådataene om fiskevandring/utsetting i Imsa fra perioden 1975-2017:

- 1975 - 1996: Hovedsakelig håndskrevne notater, data er sortert etter fella opp, fella ned og egne merkelister for anleggfsk som er satt ut.
- 1997 – 2017: Data er lagt inn i database og ligger på en egen server ved NINA Trondheim.

Innklagede anfører at det vil ta like lang tid å finne frem i databasen som med i papirer. Årsaken er at søk i databasen (fiskemerkesentralen) ikke alltid kommer opp med det en spør etter, og søkene må dermed kvalitetssikres grundig. Videre må anleggfsk manuelt siles ut fra alle registreringer. En må finne frem merkeserie og ID-koder for hvert stamme (ligger i egne i mapper), for å kunne ta disse ut av søket på villfisk-vandring i Imsa. For å eksemplifisere omfanget, viser innklagede til at de i forbindelse med klagesaken har gjort et grovt søk i fiskemerkesentralen. Det ble da funnet 317 811 registreringer av fisk som tilhører Imsa. Hvis en går ut fra at det årlig vandrer opp og ned ca 1500-3000 fisk pr år av laks og aure i Imsa, så vil det utgjøre totalt 40-60 000 fisk som skal sorteres ut fra mer enn 317 000 fisk.

Innklagede anfører at dette er et svært arbeidskrevende arbeid. I dag gjøres dette manuelt av personalet på forskningsstasjonen etter forespørsler fra forskerne om data for enkelte år. NINA mener at for å ha en forståelse av hvordan en skal kunne bruke/lese disse dataene, må en ha inngående kunnskap om hvordan fiskeregistreringene foregår i praksis for å kunne hente ut dataene på rett måte. En sammenstilling av dataene bør følgelig gjøres av kvalifisert personell, fortrinnsvis NINA-personell med fiskefaglig bakgrunn og med god kjennskap til driften av forskningsstasjonen, mener de.

NINA opplyser at de generelt deler data med samarbeidende forskningsinstitusjoner når de arbeider sammen på felles prosjekter. Dette er i tråd med deres datapolicy.

Deler av rådataene som FOLL etterspør er det ikke mulig i å framskaffe fordi NINA enten ikke har dataene eller fordi de ikke har hatt en systematisk innsamling over år. De dataene som det ikke er mulig å framskaffe er ifølge NINA:

- Rådata for kjønn og kjønnsfordeling: Kjønn kan ikke registreres på ikke-kjønnsmoden fisk uten å åpne fisken
- Tilhørighet i stamme og familiegruppe: Stammetilhørighet er kjent så lenge fisken er merket, mens familiegruppe er kun kjent i enkelte forsøk, og ikke generelt
- Antall ikke-stedbunden fisk gått opp og ned i fella, både voksen fisk og smolt: Dette rapporteres i årsmeldinger fra NINA, men med en fotnote om at fisk som kommer opp i fiskefella uten merke både kan være en ikke-stedbunden fisk og en Imsafisk som har mistet merket.
- Oppholdstid under fella: Dette er ikke data NINA har. Fisken blir først registrert ved oppvandring når den vandrer inn i fella.

Klagenemndas vurdering

1. Er NINA å anse som en virksomhet som nevnt i mil. § 5 annet ledd?

Det følger av mil. § 19 at Klagenemnda for miljøinformasjon har myndighet til å behandle avslag på krav om miljøinformasjon som er rettet mot virksomheter. En virksomhet er etter mil. § 5 annet ledd *"all annen offentlig eller privat virksomhet, herunder næringsvirksomhet og annen organisert virksomhet"* som ikke er omfattet av begrepet "offentlig organ" etter mil. § 5 første ledd.

Etter miljøinformasjonsloven er ethvert forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2 å anse som et offentlig organ. NINA er en stiftelse og regnes som et selvstendig rettssubjekt. Etter offentleglova § 2 d) er selvstendige rettssubjekt å anse som offentlig organ dersom stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet i rettssubjektet.

Flertallet av styremedlemmene i NINAs styre ble etter tidligere vedtekter utnevnt av staten (Miljøverndepartementet og Norges forskningsråd). I henhold til nye vedtekter av 29.11.2017 skal styremedlemmer oppnevnes av sittende styre etter innstilling fra en valgkomité. Valgkomiteén oppnevnes av styret, og skal bestå av fire medlemmer hvorav to av medlemmene er fra Staten (Norges forskningsråd (NFR) og Klima- og miljødepartementet (KLD)), samt 2 medlemmer fra privat næringsliv eller andre organisasjoner. Valgkomiteens leder vil ha dobbeltstemme ved stemmelikhet.

Klagenemnda mener at dagens vedtekter må legges til grunn i vurderingen av om NINA er å anse som et offentlig organ etter miljøinformasjonsloven. Ut fra gjeldende vedtekter har hverken stat, fylkeskommune eller kommune direkte rett til å velge styremedlemmer til NINAs styre. Spørsmålet er da om statlige organers deltakelse i en valgkomite tilsier at de har indirekte rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene i styret. Nemnda legger til grunn at det heller ikke foreligger en slik indirekte rett.

Klagenemnda legger etter dette til grunn at NINA ikke er et "forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2", som nevnt i mil. § 5 første ledd bokstav a).

Etter mil. § 5 første ledd bokstav b) kan NINA imidlertid også anses å være et offentlig organ dersom det kan anses at NINA "utøver offentlige funksjoner eller tilbyr tjenester til allmennheten" og i tillegg er "kontrollert av et organ som faller inn under bokstav a". Det fremgår av ordlyden at offentlig kontroll foreligger når organet som faller inn under bokstav a oppnevner mer enn halvparten av medlemmene av rettssubjektets styrende organer eller på annen måte har bestemmende innflytelse over rettssubjektet. Det foreligger ikke lenger statlig kontroll i form av at Staten har rett til oppnevning av medlemmer til NINAs styre. Når det gjelder det alternative vilkåret om "bestemmende innflytelse" over virksomheten fra organ som faller inn under bokstav a, fremgår det av særmerknadene til bestemmelsen (Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) at: *"Styring gjennom generell lovgivning eller gjennom vilkår satt i konsesjoner eller tillatelser, faller utenfor begrepet. Det samme gjelder tildeling av offentlig støtte eller annen finansiering av virksomheten, med mindre det knyttes slike vilkår til denne tildelingen at kravet må anses oppfylt. Dette kan for eksempel være vilkår om at det offentlige skal godkjenne sentrale beslutninger som virksomheten fatter. I disse tilfellene, som neppe er særlig praktiske, vil det måtte bero på en helhetsvurdering hvorvidt det er naturlig å si at det offentlige organet har bestemmende innflytelse over rettssubjektet."* I henhold til vedtektene til NINA skal eventuelle endringer i formålsparagrafen eller opphør av stiftelsen godkjennes av KLD. Videre skal KLD og NFR skal ha ett medlem hver i valgkomiteen til styret. I forbindelse med basisbevilling, nasjonale oppgaver og tidligere infrastrukturentak i Statsbudsjettet får NINA tilskudd fra KLD som bl.a. skal brukes til drift av forskningsstasjonen på Ims og til å videreføre lange tidsserier for

overvåking. I Prop. 1 S (2017-2018) fremgår at *"Det er ein føresetnad at institutta drøftar prioriteringar og planar for gjennomføring med relevante etatar og Klima- og miljødepartementet. Det blir motteke rapportar og reviderte rekneskapsoversyn for løyvingane, og kontroll skjer ved generell formalia- og sannsynskontroll. Det skal haldast årlege møte med kvart enkelt institutt for drøftingar av dei nasjonale oppgåvene."*

Selv om KLD med dette kan ha innflytelse på NINAs prioriteringer og kan legge føringer for bruken av tildelte midler, legger Klagenemnda til grunn at denne innflytelsen likevel ikke er av en slik karakter at det er naturlig å si at KLD har en "bestemmende innflytelse" over NINA i miljøinformasjonslovens forstand.

Nemnda går dermed over til å vurdere om NINA er å anse som et offentlig organ etter mil. § 5 første ledd bokstav c). Etter denne bestemmelsen vil rettssubjekter som ved lov, forskrift eller på oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a eller b, og som "har til oppgave å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet", anses som et offentlig organ. Dette gjelder bare for miljøinformasjon som knytter seg til disse funksjonene eller tjenestene. Tilknytningsforholdet etter denne bestemmelsen knytter seg ikke til organiseringen av selve virksomheten, men karakteren til den konkrete funksjonen eller tjenesten som tilbys (og som det er krevd miljøinformasjon om). Det må etter dette vurderes om NINA med sin virksomhet på lms kan sies "å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet", og om eventuell slik virksomhet skjer etter oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a) eller b).

Når det gjelder innholdet i bestemmelsen, fremgår det av Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) pkt. 11.6.4: *"Departementet mener at begrunnelsen for å utvide definisjonen av offentlig organ på den måten som her er gjort i Århuskonvensjonen, er at offentlig tjenesteyting og oppgaveløsning skal være omfattet uansett hvordan den er organisert. Om et forvaltningsorgan i Norge velger å gjennomføre en oppgave selv eller sette den ut på anbud, bør ikke påvirke allmennhetens tilgang til miljøinformasjon. Grunnvilkåret er derfor at det dreier seg om funksjoner og tjenester som anses å være et offentlig ansvar eller fellesanliggende, eller bidrar til å løse en offentlig oppgave. I tillegg kommer kriteriet om at dette skal være av betydning for miljøet, slik at virksomheten må forutsettes å ha miljøinformasjon som kan ha allmenn interesse."*

Som eksempler på slike oppdrag fra det offentlige som vedrører miljøet, jf. bokstav c), er det i Ot.prp. kap. 11.6.4 (siste avsnitt) vist til *"innsamling og håndtering av avfall eller drift av returordning, framstilling og forsyning av energi, oppryddingsaksjon etter oljesøl, opprensning i forurensede sedimenter, skjøtselstiltak i verneområder, miljøovervåking, eller tiltak for å sikre bestander av truede arter, for eksempel oppfostring i fangenskap der dette er ansett som en offentlig oppgave"*. I forarbeidene nevnes også flere eksempler på samfunnsmessige fellestjenester slik som kollektivtransport, kommunale avfallsselskaper, sykehjem og skoler osv.

Klagenemnda legger til grunn at aktiviteten på lms ikke kan sies å være en slik fellestjeneste som forarbeidene viser til og legger til grunn at det derfor ikke foreligger "tjenester til allmennheten" slik dette begrepet må forstås i § 5 første ledd bokstav c).

Spørsmålet blir da om aktiviteten kan sies å være en "offentlig funksjon", slik miljøinformasjonsloven er å forstå. Drift, overvåking og registrering ved forskningsstasjonen på lms finansieres bl.a. gjennom tilskudd i Statsbudsjettet på posten "Nasjonale oppgaver". I Prop. 1 S (2017-2018) fra KLD uttales det at det er en sentral nasjonal oppgave å sikre viktige overvåkingsdata for forskning, og det fremkommer at dette er grunnen til at noen av de lange tidsseriene er lagt til posten for Nasjonale oppgaver. Dette kan tale for å anse aktiviteten på lms for å ha en offentlig funksjon. Formålet med overvåkingen er å skaffe kunnskap om forhold knyttet til forvaltning av de ville laksestammene. Kunnskap om bestandstilstanden er viktig i forvaltningen av laks, sjørørret og sjørøye. Vurdering av

tilstanden blir brukt i den nasjonale forvaltningen av laks, sjøørret og sjørøye, og systemet er viktig for hvordan bestandene forvaltes. Det er offentlige myndigheters oppgave å forvalte lakse- og innlandsfiskeloven gjennom bl.a. å treffe vedtak etter regelverket. For å kunne vurdere bestandsutviklingen og regulere beskatningen av laks, må myndighetene overvåke gytebestanden. Denne forvaltningen skal bygge på et vitenskapelig kunnskapsgrunnlag, jf. bl.a. naturmangfoldloven § 8. Offentlige myndigheter har også en rolle med hensyn til å bidra til opprettholdelse av artsmangfoldet, herunder vil det kunne være Statens eller andre offentlige organers ansvar å sette inn tiltak dersom det er nødvendig for å nå norske myndigheters overordnede miljømål.

Det kan anes som en samfunnsoppgave å legge til rette for forvaltningsrelevant miljøforskning. Men selv om Staten bidrar økonomisk og sørger for tilstrekkelig overåking og forskning, anser Nemnda det likevel ikke naturlig å anse den samlede aktiviteten som foregår ved forskningsstasjonen på Ims som en "offentlig funksjon" i miljøinformasjonslovens forstand.

Nemnda har ikke oversikt over alle oppdrag og prosjekter som er gjennomført ved forskningsstasjonen i løpet av årene 1975-2016. Nemnda kan ikke utelukke at det i det løpet av disse årene er utført enkelte oppdrag fra offentlige organer som i tillegg kan karakteriseres som offentlig oppgave. Slik informasjonskravet er formulert i denne saken, med en henvisning til oversikt over alle historiske overvåkingsresultater og driften ved stasjonen i sin alminnelighet, mener Nemnda imidlertid at dette ikke vil være avgjørende for vurderingen av "offentlig organ" i dette tilfellet.

Konklusjon

Klagenemnda legger til grunn at NINA, ikke er et "offentlig organ" slik det er definert i mil. § 5 første ledd. Dette innebærer at allmennhetens rett til miljøinformasjon om NINA sin virksomhet ved forskningsstasjonen på Ims og i Imsaelva reguleres av reglene i mil. kapittel 4 som gjelder for virksomheter, og at Klagenemnda for miljøinformasjon er rett klagemyndighet i denne saken.

2. Gjelder kravet miljøinformasjon som virksomheten har plikt til å ha kunnskap om og plikt til å utlevere?

Det er krevd miljøinformasjon fra NINA for aktivitet som er gjennomført før NINA ble opprettet som egen virksomhet (stiftelse). Da NINA ble etablert i 1988, ble forskningsstasjonen overført fra Staten ved Miljøverndepartementet til NINA. Etter mil. § 16 og § 9 er det miljøinformasjon om "*forhold ved virksomheten*" som denne virksomheten har plikt til å ha kunnskap om, og som den enkelte har rett til å få. Nemnda mener at virksomhet og aktivitet utført ved den samme forskningsstasjonen, men før NINA ble opprettet som eget rettssubjekt, vanskelig kan sies å være forhold ved *NINAs* virksomhet. Det innebærer etter Nemndas syn at miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven bare kan kreves av NINA fra 1988. Krav om miljøinformasjon som gjelder aktivitet før NINA ble opprettet, må eventuelt rettes mot Klima- og miljødepartementet, som var eier av forskningsstasjonen fram til 1988, eller mot annen selvstendig virksomhet som har drevet aktivitet ved stasjonen før 1988.

Nemnda går etter dette over til å vurdere hvorvidt klager vil ha krav på innsyn i de etterspurte rådata for årene 1988-2016.

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 første ledd at "*Enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet nevnt i § 5 annet ledd om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.*" Informasjonsplikten er sammenfallende med det virksomheten plikter å ha kunnskap om etter § 9 i loven. Kunnskapsplikten knytter seg ikke bare til faktisk påvirkning, men omfatter også potensiell eller mulig miljøpåvirkning. Det understrekes i forarbeidene at ordet «påvirkning» er nøytralt og omfatter både positiv og negativ påvirkning, jf. Ot.prp.nr. 116 (2001-2002) spesialmerknadene til § 9. Kunnskapsplikten i § 16 gir ikke rett til å få tilgang til spesielle dokumenter, det er det spesifiserte informasjonsinnholdet en har krav på.

Når det gjelder spørsmålet om hvor langt plikten strekker seg, uttales det i lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) i spesialmerknadene til § 9) at: *"Slik loven er formulert, er det virkningen på miljøet som er avgjørende. «Ikke ubetydelig» er noe mer enn ubetydelig skade, men mindre enn «vesentlig» miljøpåvirkning."* Videre fremgår det at forhold som myndighetene har regulert av hensyn til miljøet eller utnyttelse av naturressurser, normalt vil være forhold som tilfredsstiller lovens krav om ikke ubetydelig påvirkning. Utover de miljøforholdene som er direkte regulert, påhviler det likevel virksomheten en selvstendig plikt til å vurdere om andre forhold i virksomheten kan medføre ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Det fremgår videre at det i forhold til kriteriet «ikke ubetydelig miljøpåvirkning» er særlig viktig å ha kunnskap om hvorvidt virksomheten kan berøre truede eller sårbare arter, leveområder for truede arter, andre områder av særlig verdi for det biologiske mangfold, eller vernede områder.

Informasjonskravet er detaljert og omfattende, både med hensyn til innhold og tidsrom, og Nemnda må derfor ta stilling til hvor langt informasjonsplikten i mil. § 16 jf. § 9 rekker, sett opp mot de ulike faktorene som FOLL har bedt om informasjon om. Det må særlig vurderes om miljøinformasjonsloven § 16 innebærer at virksomheten må utlevere rådata for fiskevandring i en periode på 30 år, og hvorvidt data om enkeltelementer som etterspørres er opplysninger som er omfattet av § 9 og § 16. Dette beror etter Nemndas syn på en vurdering av hvor detaljerte opplysninger miljøinformasjonsloven gir klager rett til å få utlevert.

I forarbeidene (Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) i spesialmerknadene til § 16), sies det følgende om informasjonsplikten detaljeringsnivå: *"Et annet spørsmål er hvor detaljert man må svare eller hvor langt virksomheten trenger å gå i å legge til rette og bearbeide informasjon. Retten gjelder miljøinformasjon om både vurderinger og fakta. Det vil ikke være nok for eksempel å vise til at man følger myndighetenes krav eller overholder konsesjonen. Det kreves på den annen side som utgangspunkt ikke omfattende bearbeiding. Men retten til miljøinformasjon har et materielt innhold. Den som mottar et krav om miljøinformasjon, må derfor etter beste evne og innenfor rimelighetens grenser svare og formidle informasjonen på en måte som er forståelig og meningsfylt. Hvor disse grensene går kan variere både med spørsmålet og med ressurser og kvalifikasjoner til både den som spør og den som gir informasjonen. I noen tilfeller kan forespørselen dessuten nettopp gjelde rene og ubearbeidede faktaopplysninger, mens spørsmålet i andre tilfeller kan dreie seg om få vite om en utvikling over tid, eller for eksempel om det er skjedd en forbedring eller forverring fra tidligere. Den som får forespørselen kan på sin side i varierende grad ha ressurser og forutsetninger for å finne fram miljøinformasjon. Man kan ikke forvente like mye av små som av store virksomheter. Det må her utvises et fornuftig skjønn hvor hensynet til informantens arbeidsbyrde veies mot allmennhetens behov for informasjon og hvor hensynet til lovens formål tillegges betydelig vekt. Forespørsler som er for diffuse eller omfattende kan avvises, jf. tredje ledd."*

Det følger videre av miljøinformasjonsloven § 18 at den som får krav om miljøinformasjon kan utlevere informasjonen i den formen som vedkommende anser "hensiktsmessig". Informasjonen som gis skal likevel være "dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for." Dette gjelder både med hensyn til formen opplysningene gis i, og utvalg og innhold i de opplysningene som gis.

Hva som ligger i kravet om at henvendelsen må kunne besvares "fyllestgjørende" er nærmere beskrevet i forarbeidene, det vises til uttalelsen i Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) spesialmerknadene til § 18:

"Bestemmelsen innebærer at innsynskravet kan besvares ved å vise til registre, rapporter eller lignende dersom opplysningene allerede foreligger der. Dette vil kunne være praktisk i en rekke tilfeller hvor informasjonen allerede er skrevet ned og kan gjøres tilgjengelig, selv om opplysningene ikke er utformet slik at de er et konkret svar på innsynsbegjæringen. Eksempel på dette er miljøplaner

utarbeidet i landbruket eller miljørapporter laget i andre typer virksomheter. Det er imidlertid presisert at denne framgangsmåten bare kan benyttes hvor innsynsbejæringen kan besvares tilfredsstillende på denne måten. Det innebærer at henvisning til rapporter eller registre eller lignende ikke oppfyller kravet dersom dette betyr at det i praksis blir vanskelig for den som ber om informasjon, å få svar på det vedkommende ønsker. Det kan for eksempel være tilfelle hvor det er lagret store mengder informasjon og det er vanskelig å finne fram til det som er relevant, eller det krever omfattende sammenstillinger av informasjonen for at vedkommende skal få svar på sitt spørsmål."

Nemnda legger til grunn at det vil medføre en betydelig arbeidsbyrde for innklagede å besvare informasjonskravet i den form og omfang som er etterspurt. Kravet gjelder sammenstilling av rådata for flere faktorer over mange år, selv også om antallet år reduseres til å omfatte forhold etter 1988. I den grad informasjonsinnholdet i kravet kan besvares fyllestgjørende på annen måte, mener Nemnda at det i denne saken ikke kan kreves at innklagede sammenstiller *rådata* for den samme informasjonen.

Nemnda har vurdert den informasjonen som NINA har utlevert til FOLL. Innklagede har oversendt en stor mengde dokumentasjon til klager, herunder: artikkel fra NINA-forskerne Nina Jonsson, Bror Jonsson og Lars Petter Hansen om bestand-rekrutteringsforhold i Imsa fra fella kom i drift i 1975 til 1990, en oversikt fra lakseekspertgruppa i Det internasjonale havforskningsrådet (ICES), rapport som viser bruken av NINA sine data i det internasjonale havforskningsrådet (ICES) og en referanseliste med 600 vitenskapelige artikler, rapporter, bøker og avhandlinger fra utført forskning og overvåkning i vassdraget i perioden 1978-2014. NINA har i tillegg også vist til årsmeldinger fra forskningsstasjonen og til notat av 24. februar 2016 fra NINA til Fylkesmannen i Rogaland. I årsmeldingene og notatet redegjøres det for fiskevandring i Imsavassdraget og bestandsutvikling med tabeller og tall på et aggregert nivå. På klagetidspunktet var kun årsmeldinger for 2003-2016 offentlig publisert. Under saksforberedelsen for Klagenemnda, opplyser NINA at årsmeldinger senere er offentlig publisert også for årene fra 1988 (og enkelte tidligere år). Årsrapportene er publisert på nettstedet Bibsys Brage: <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2356438>. I tillegg er det gjennom tilsvar og e-poster i saksforberedelsen for Nemnda gitt en del opplysninger om virksomheten NINA driver på Ims.

Nemnda er enig med klager i at en henvisning til bøker og et stort antall rapporter i seg selv ikke vil oppfylle en eventuell informasjonsplikt etter mil. § 16. Uten en nærmere anvisning til hvilken informasjon man kan finne hvor, kan det ikke forventes at klager har mulighet til å gå gjennom flere hundre publikasjoner for å lete etter den etterspurte miljøinformasjonen på egen hånd. Etter Nemndas oppfatning stiller det seg annerledes for opplysninger gitt i årsmeldingene fra forskningsstasjonen på Ims og i notatet til Fylkesmannen av 24. februar 2016. Disse dokumentene omhandler i stor grad de opplysningene som klager etterspør i en oversiktlig form, men med data på et mer aggregert nivå enn de rådataene klager etterspør. Selv om det vil kreve noe innsats av klager å gå gjennom årsmeldingene for å sammenstille år for år, mener Nemnda at en henvisning til disse dokumentene vil kunne tilfredsstille kravet i § 16 når det gjelder opplysningene som fremgår her. For de opplysningene som fremkommer i notatet til Fylkesmannen, foreligger det for øvrig også en sammenstilling over årlig utvikling fra og med 1975 til og med 2015.

Basert på vurdering av årsmeldingen for 2016¹ og stikkprøver fra enkelte tidligere årsmeldinger, finner Klagenemnda at årsmeldinger og nevnte notat til Fylkesmannen besvarer følgende deler av kravet:

- Antall fisk oppvandret i fella år for år, både for laks, sjøørret, ål og regnbueørret. Jf. tabell 4, 7, 8 og 12 i årsmelding¹ og figur 3 i notatet til FM.

- Antall fisk sluppet over fella år for år, både for laks, sjøørret og ål. Jf. tabell 5,7 og 12 med tilhørende forklaring i årsmelding¹ og figur 1, 3 og 5 i notatet ¹til FM.
- Antall nedvandrende fisk og smolt i fella år for år, både for villsmolt, ørret, røye, sik og ål. Jf. tabell 3, 6, 9, 10 og 11 i årsmelding¹ og figur 2 og 4 i notatet til FM.
- Stammetilhørighet for laks som vandrer opp i fella (med et forbehold om at fisk som kommer opp i fiskefella uten merke både kan være en ikke-stedbunden fisk og en lmsafisk som har mistet merket). Jf. tabell 4 i årsmeldingen¹.
- Stammetilhørighet for laks som settes ut ovenfor fella. Tabell 5 i årsmeldingen¹.
- Stammetilhørighet for oppvandrende ørret, ørret som settes ut ovenfor fella og nedvandrende ørret. Tabell 7 i årsmeldingen¹ (merket ørret er tilhørende lmsa stamme. Umerket fisk er enten av annen stammetilhørighet eller ørret som har mistet merket. Kun merket ørret settes ut ovenfor fella, i følge NINA.)
- Antall avlivet fisk². Det er ikke gitt konkrete tall i tabellform på dette i årsmeldingene. Årsmeldingene angir imidlertid hvor mange fisk som vandrer opp i fella og hvor mange fisk som slippes ovenfor fella, samt hvor mange fisk som vandrer ned i fella og hvor mange fisk som slippes nedenfor fella. Nemnda legger til grunn at fisk som vandrer ned/opp i fella, minus fisk som slippes ut nedenfor/ovenfor fella angir antall fisk som brukes i forsøk (og avlives ved forsøket slutt) og fisk som avlives på fella (og fisk som av andre grunner kommer død ned i fella). Tabell 3, 4, 5, 6 og 7 i årsmelding¹. Når det gjelder ål, fremgår det av årsmeldingene at all åleyngel som fanges under oppvandring i fella, blir satt ut igjen høyere opp i vassdraget. I følge årsmeldingen fra 2011 er all ål fra og med 2007 til 2012 kun registrert og satt videre, og uttak av ål fra elva for levering til fiskemottak skjedde siste gang i 2006. I 2012 ble det startet et nasjonalt overvåkingsprogram på ål i Norge, og fangstfella i lmsa inngår som en del av dette programmet. Fra og med da fremkommer det opplysninger i årsmeldingene om antall ål som tas ut. Det blir opplyst i årsmeldingen for 2016 at det i forbindelse prosjektet er tatt ut 10 små ål og 50 voksen ål som blir frosset ned til senere analyser og prøvetakninger. Det er innhentet tillatelse fra miljømyndighetene til dette.

Da forholdene ovenfor uansett må anses besvart av NINA, har Nemnda ikke funnet det nødvendig å ta uttrykkelig stilling til hvorvidt alle disse faktorene faktisk må anses omfattet av informasjonsplikten etter mil. § 16.

Nemnda anser at følgende deler av informasjonskravet ikke er besvart gjennom årsmeldinger eller notatet til Fylkesmannen:

- Oppholdstid under fella (1)
- Kjønn og kjønnsfordeling (2)
- Familiegruppe (3)
- Antall avlivet ål, år for år 1988-2006 (4)
- Antall voksen laks ned i fella, herunder stammetilhørighet og antall avlivet, år for år 1988-2016 (5)

¹ NINA Rapport 1335, NINA Forskningsstasjon, lms. Årsmelding 2016.

² I følge NINA blir stedbunden fisk i utgangspunktet ikke avlivet. Men stedbunden fisk som åpenbart er kraftig skadet (bitt fra sel, luseskader, garnskader, skader fra sportsfiskeredsaker, sopp eller sår av ukjent opphav), blir vurdert ut fra dyrevelferdsmessige hensyn om de skal avlives eller ikke. Noen få individer blir derfor avlivet når skadene er så store at det ikke er noen tvil om at disse fiskene vil dø uansett. Ikke-stedbunden laks eller ørret som er merket ved forskningsstasjonen og satt ut i forsøk nedenfor fiskefella, blir ved tilbakevandring enten tatt vare på til fisken er kjønnsmoden og kan brukes som stamfisk eller de blir avlivet (avhengig av forsøket målsetting). Fisk til stamfisk strykes og det tas ut rogn og melke for å kunne lage nye generasjoner. All stamfisk må avlives og godkjennes av veterinær før rogn eller melke kan brukes. Dette er lovpålagt. Ut over dette, tas det ut noen ville laksesmolt til prøver hvert år i forbindelse med forskning. Vanligvis er dette hver tiende eller hver tjuende laksesmolt.

Når det gjelder de deler av informasjonskravet som gjelder (1) oppholdstid under fella , (2) kjønn og kjønnsfordeling og (3) familiegruppe, så har innklagede opplyst at dette er informasjon som de enten ikke har, eller bare delvis har registrert i enkelte forsøk. Informasjonskravet om årlige historiske data for disse forholdene er altså ikke mulig å fremskaffe. Uavhengig av om det skulle foreligge kunnskaps- og informasjonsplikt om dette, kan Nemnda derfor ikke se hvordan innklagede kan besvare kravet på disse punktene nærmere. Vurderingen av dette er i tråd med Nemndas avgjørelse i sak 2015/10 Salten Aqua AS, hvor Nemnda kom til at det ikke var plikt til å utgi opplysninger som ikke fantes.

Nemnda går etter dette over til å vurdere den delen av kravet som gjelder (4) antall avlivet ål, år for år 1988-2006.

Det følger av mil. § 16 første ledd at miljøinformasjon om forhold ved virksomheten "som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", er utleveringspliktig. Nemnda viser til redegjørelsen foran om tolkningen av mil. § 16 jf. § 9, og uttalelser i forarbeidene til bestemmelsene.

Den europeiske ålen har vært inkludert i den Norske Rødlista siden mai 2006, og ble da kategorisert som CR (kritisk truet). Statusen for ål ble revurdert i 2015, og den blir nå kategorisert som VU (sårbar kategori). I 2009 ble det innført et generelt fiskeforbud for ål, både i sjø og i vassdrag (men med åpning for et begrenset fiske til forskningsformål etter søknad). Grunnlaget for forbudet var at ålen ikke var ansett å produsere et høstingsverdig overskudd.

Nemndas *flertall* (Cabot, Lindahl Nyrud, Vestrum og Esmark) legger til grunn uttalelsene i forarbeidene (Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) s. 224), hvor det fremgår at: "*Utover de miljøforholdene som er direkte regulert, påhviler det virksomheten en selvstendig plikt til å vurdere om andre forhold i virksomheten kan medføre ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.*"

Om ålefangst ikke har vært regulert fra myndighetenes side, er dette etter flertallets syn ikke avgjørende for om aktiviteten kan anses omfattet av informasjonsplikten i mil. § 16. Det følger av forarbeidene at også samfunnets syn på ulike miljøproblemer og den faktiske utviklingen i miljøproblemene kan være av betydning for om forholdet over eller under terskelen, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) s. 223. Flertallet mener at det heller ikke kan være avgjørende om arten som påvirkes ikke var oppført på Artsdatabankens rødliste da påvirkningen skjedde. Flertallet tilføyer at det påhviler virksomheten en "negativ" kunnskaps- og informasjonsplikt, som innebærer at det er virksomheten som må godtgjøre at de forhold som informasjonskravet omfatter bare medfører en ubetydelig ulempe for miljøet, jf. mil. § 16. Dette fremgår blant annet av forarbeidene til miljøinformasjonsloven, jf. Ot.prp. 116 (2001-2002) side 224, jf. mil. § 16.

Flertallet mener det var godt dokumentert at ålen var truet lenge før den ble listet som truet på Artsdatabankens rødliste. I følge Havforskningsinstituttet havnet ålen på rødlista i 2006, med grunnlag i lang og vedvarende tilbakegang i bestanden, målt over flere tiår. At ålen var en sårbar art har med andre ord vært en kjent bekymring og noe faginstanser har overvåket grundig og visst om også i perioden før rødlisting. For eksempel skriver Havforskningsinstituttet i sin rapport for 2002: «ACFM konstaterer at den europeiske bestanden er utenfor sikre biologiske grenser, rekrutteringen er svak og fortsetter synkende.» https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/114090/sn_2002_01.pdf?sequence=1 . Videre står det i en rapport fra FAO i 2001: "The general picture of the eel stock in Europe is one of declining trends: recruitment has declined in the 1980s and has remained low in the 1990s, with even lower records in 2001; the landings are in decline during a much longer period, in many countries." (FAO Fisheries Report No 681, Report of the twenty-second session of the European Inland Fisheries Advisory Commission, Windermere, United Kingdom 12-19 June 2002).

Det var dessuten første gang marine arter kom med på rødlista i 2006, så arten var aldri evaluert etter kriteriene før det. NINA har i mange år deltatt i ICES rådgivende grupper som er med på å estimere bestandsstatus for nordatlantiske fiskearter. Nemnda legger derfor til grunn at NINA har hatt informasjon om at ål var en art i sterk tilbakegang også før ålen ble rødlistet. Videre ble det i tillatelsene fra Norges vassdrags og energidirektorat i 1993 stilt vilkår om at åleyngel skulle ha fri oppgang forbi fiskesperren. Slik flertallet ser det, taler dette samlet for at NINAS forvaltning av ålen innebærer en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Etter dette er det flertallets konklusjon at NINA etter mil. § 16 plikter å gi ut informasjon om hvor mange ål som eventuelt ble avlivet år for år i perioden 1988-2006.

Nemndas *mindretall* (Nordli, Pihlstrøm og Fjellstad) mener det må være situasjonen for arten på den tiden det etterspørres informasjon fra som er relevant for denne saken. Det vises til uttalelsene i forarbeidene om at: *"Hvilke forhold som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning, vil i noen grad variere med hvilket syn samfunnet har på ulike miljøproblemer, og den faktiske utviklingen i miljøproblemene. Dette kan derfor endre seg over tid."* Mindretallet viser til at ålen ikke var rødlistet eller betegnet som truet på dette tidspunktet, og at fangst av ål heller ikke var forbudt.

Det er heller ikke noe som tilsier at den ble hindret oppgang via fella. Mindretallet mener derfor at NINA ikke kan pålegges informasjonsplikt om avlivet ål i dette tidsrommet.

Mindretallet viser til at virksomheten ved forskningsstasjonen på Ims er undergitt en rekke tillatelser. I tillatelsene gitt av Miljødirektoratet etter lakse- og innlandsfiskeoven, fremkommer at disse er gitt *"Under forutsetning av det tas vare på de lokale stammene av laks og sjøaure"*, og på vilkår av *"... at NINA ved slutten av året sender oversikt til Fylkesmannen i Rogaland over fiskeoppgangen, og om hvilke tiltak som er gjennomført i løpet av året. Når det skal settes ut fisk av ikke stedegen stamme, skal dessuten Miljødirektoratet varsles i god tid, gjennom en årlig orientering om planer for utsetting."* Mindretallet mener det vil være å gå inn på myndighetsområdet til miljømyndighetene om Nemnda skulle pålegge en langt mer detaljert kunnskapsplikt etter miljøinformasjonsloven for de forhold som er regulert gjennom vedtak fra miljømyndighetene. Mindretallet finner støtte for en slik tilnærming i tidligere praksis, jf. sakene 2015/8 Mostein Boligutvikling AS og 2014/5 Salten Aqua AS. Mindretallet registrerer at vilkårene som er satt i tillatelsen etter lakse- og innlandsfiskeoven er relativt generelt formulert, men legger til grunn at rapportering som skjer i årsmeldingene for forskningsstasjonen er blitt ansett av myndighetene som tilstrekkelig for å oppfylle vilkåret til rapportering. Det må også legges vekt på at det dreier seg om informasjon om drift som hovedsaklig er skjedd før miljøinformasjonsloven trådte i kraft i 2003.

Når det gjelder den delen av kravet som gjelder (5) opplysninger om antall nedvandrende voksen laks, inkludert stamme, samt antall avlivet voksen laks opplyser NINA at all laks som vandrer ned i fella blir registrert daglig, men at tall for dette ikke oppgis i årsmeldingene. Det opplyses videre at nedvandrende, utgytt laks ikke tas ut som stamfisk (bortsett ved et forsøk i 1980).

Nemndas *flertall* (Cabot, Lindahl Nyrud, Vestrum og Esmark) legger til grunn at fiskefella er et tiltak som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og at antall voksen laks ned i fella, stammetilhørighet og antall avlivet voksen laks er informasjon som NINA plikter å utgi, jf. mil. § 16 jf. § 9. Flertallet mener det ikke kan være avgjørende for vurderingen etter miljøinformasjonsloven at rapportering av disse forholdene ikke er pålagt fra miljømyndighetene. Hvorvidt noe ikke har vært regulert fra myndighetenes side, er etter flertallets syn ikke avgjørende for om det kan anses som «ikke ubetydelig», jf. mil. § 16. Det vises til vurderingene over til pkt. 4 og tidligere praksis i sak 2016/8 Nordlaks Oppdrett AS, der Nemnda kom til at mengde død fisk i merdene var omfattet av informasjons- og kunnskapsplikten etter mil. § 16 jf. § 9.

Nemndas *mindretall* (Nordli, Pihlstrøm og Fjellstad) viser til det som er sagt foran om rekkevidden av kunnskaps- og informasjonsplikten, og forholdet til offentlige myndigheters miljøvurderinger. Det vises også til det som fremkommer der om kravet til detaljeringsnivå.

Mindretallet legger til grunn at det fra miljømyndighetene ikke er stilt krav om rapportering av antallet voksen laks ned i fella. I tillegg er det slik at en betydelig andel av den voksne laksen dør i forbindelse med gyting. I noen elver kan dette være så nær som alle hannene og en del av hunnene, mens det i Imsa er nær 40 % av hannene og 20 % av hunnene. Mindretallet legger til grunn at det vil ha liten betydning for lakseproduksjonen i elva hvor mange voksne laks som går ned i fella. Mindretallet vurderer derfor at det ikke kan oppstilles krav etter miljøinformasjonsloven § 16 jf. § 9 om at NINA plikter å ha og gi opplysninger om antall voksen laks ned i fella eller antall avlivet voksen laks.

Nemndas *flertall* er etter dette kommet til at NINA må gi informasjon om de deler av kravet som gjelder avlivet ål 1988-2006, og antall voksen laks ned i fella (herunder stamme) og antall avlivet voksen laks for årene 1988-2016. Nemnda mener kravet kan besvares fyllestgjørende ved å oppgi tall på aggregert nivå. Alternativt kan NINA velge å gi FOLL tilgang til data slik at de selv kan søke i dem for å finne svar. Nemnda vil i den sammenheng vise til Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata³. Her heter det blant annet at: Dersom ingen legitime hensyn står i veien, skal forskningsdata tilrettelegges for åpen tilgang (1.4 Grunnprinsipper), og «For offentlig finansiert forskningsdata er det sentrale prinsippet at det offentlige allerede har finansiert innsamlingen av data, og at disse dermed bør anses som et offentlig gode». (3.2 Grunnprinsipp 2).

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Klagen tas delvis til følge.

NINA plikter innen 30 dager etter mottakelsen av vedtaket å gi klager informasjon om:

- **Hvor mange ål som eventuelt er blitt avlivet i perioden 1988-2006.**
- **Antall voksen laks ned i fella, herunder stammetilhørighet, samt antall avlivet voksen laks ned i fella år for år 1988 - 2016.**

Innklagede kan gi informasjonen ved å gi tall på aggregert nivå eller gi klager tilgang til rådata.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 26. januar 2018 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 5. april 2018

---

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-tilgjengeliggjoring-og-deling-av-forskningsdata/id2582412/sec1>

Sigrid Andersen Cabot
Ina Lindahl Nyrud
Elin Vestrum
Andreas Pihlstrøm
Torgrim Fjellstad
Maren Esmark
Trude H. Nordli